

ilmumas

Tulipunane Friederike

Christine Nöstlinger,
Stefanie Reich
tõlkinud Meelis Lainvoo
80 lk, kõva köide

Friederike elab Annatädi juures. Tal on kass Kõuts ja punased juuksed. Tulipunased, ütlevad lapsed ja naeravad Friederike üle. Nad hüüavad: „Tulipunane Friederike sealt tuleb! Peas tal tuli, tuli põleb!” See muudab Friederike kurvaks. Kuna aga tema juuksed ei ole mitte tavalised punased juuksed, saavad peagi alguse ebatavalised lood... Eesti keeles on varem ilmunud viis austria lastekirjaniku, Hans Christian Anderseni preemia ja Astrid Lindgreni mälestuspreemia laureaadi Christine Nöstlingeri raamatut. Lugejale on ilmselt kõige tuntum tema raamat „Vahetuslaps”. „Tulipunane Friederike” on aga kirjaniku kõige esimene kaante vahele jõudnud lastejutt, mis ilmus Austrias juba 1970. aastal. Raamatut on müüdnud üle 300 000 eksemplari ja see on pidevalt müügil olnud 43 aastat järjest.

ilmunud

Õmblusteta kudumine

Anna Verschik
104 lk, kõva köide
Õmblusteta kudumine on lihtne ja praktiline. Raamatus kirjeldatud konstruktsioonide põhjal saad ise disainida ja kududa hästiistuvaid sviitreid, toppe, jakke, booleeroide, seelikuid ja kleite.

Väike linnuraamat

Sarah Khan
tõlkinud Raivo Hool
64 lk, kõva köide
Raamatust leiab maailma suleliste kohta põnevaid teadmisi, kuid samas õpetab raamat linde vaatama ja neid ka aitama.

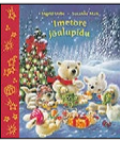
Väike puuraamat

Phillip Clarke
tõlkinud Raivo Hool
64 lk, kõva köide
Raamat tutvustab meie kohal kõrguvaid puuhiiglasid ning räägib ka paljudest elusolendeist, kes peavad neid oma koduks.

Imetore jõulupidu

Ingrid Uebe
tõlkinud
Urmas Kaldmaa
24 lk, kõva köide
Jutuke jääkaru Olafist, kes otsustab tasuta juttu lahtisaamiseks välja minna. Teel leiab ta mitmeid sõpru ja lugu lõpeb imetorede jõulupeoga.

Jõuluime

Melanie Joyce,
Annabel Spencely
tõlkinud Karin Volmer
24 lk, kõva köide
Enne pühi tuleb kirjutada jõuluvana- le, kaunistada tuba ja õppida selgeks laulud. Lihtne ja soe lugu poeb südamesse ja paneb naeratama.

Rikkalik muinasjutuaare

Gerlinde Wiencirz,
Ludvik Glazer-Kaldmæ
tõlkinud Urmas Kaldmaa
128 lk, kõva köide
Rikkalikult illustreeritud muinasjuturaamat sisaldab tuntud ja vähemtuntud muinasjutte Vendade Grimmide, Hans Christian Anderseni jpt sulest.

Sajandivahetuse paiku Ladina-Ameerika kirjanduse uusimaks suurkujuks tõusnud tšiiili kirjanik Roberto Bolaño (1953–2003), kelle sulest on ilmunud eepilised romaanid „2666” ja „Metsikud detektiivid”.

FOTO WIKIMEDIA COMMONS

Suur lugemisseiklus läbi kirjanduse ja elu

KLAARIKA KALDJÄRV tõlkija

Roberto Bolaño, kes oleks 2013. aasta 28. aprillil tähistanud 60. juubelit, võib kahtlemata pidada erandlikuks kujuks hispaaniakeelses kirjandusruumis. Tema elu ja looming on täis paradokse. Ükski Ladina-Ameerika kirjanik pole pärast 60ndate buumi leidnud nii laiahaardelist kõlapinda, kui on tänaseks saavutanud Bolaño, kes enne „Metsikute detektiivide” (*Los detectives salvajes*) ilmumist 1998. aastal, viis aastat enne surma, oli väljaspool kirjandusringkondi veel sisuliselt tundmatu. Samuti on üsna tähelepanuväärne, et sedavõrd kirjanduslik autor on saanud lisaks kriitika soosingle ka tohutu lugejamehi osaliseks, mis on liikunud tõusujoones pärast autori lahku- mist 2003. aastal.

Nüüdseks on dokumentideta Ladina-Ameerika immigrandi, mässuline kaanonilammutaja ja elupõline võimueliidi vastu võitleja tõstetud moodsa klassiku seisusse, tema ja tema looming on saanud arvukate väitekirjade, monograafiate, konverentside ja dokumentaalfilmide aineseks. Autorist, kelle jaoks edukus ja kuulsus olid õõnsad mõisted, kelle lugude lähtekoht on nurjumine, on tänaseks saanud vaat et popkultuuri ikoon.

Eneseirooniline tagasivaade noorusaastatele

„Metsikud detektiivid” on Bolaño eneseirooniline ja melanhoolne tagasivaade noorusaastatele Méxicos, kus autori ja tema sõbra Mario Santiago Papasquiaro eestvedamisel tegutses radikaalne infra-realismi nimeline luuleliikumine. Luuletajad ja elukunstnikud Arturo Belano ja Ulises Lima asuvad teele saladusliku luuletajanna Cesárea Tinajero otsingu-

tele. Eksirännakud ja nende järelmõjud kestavad kaksikümne aastat, 1976–1996, ja kulgevad läbi mitme maailmajao ja arvukate tegelaste, läbi romaani, milles leidub armastust ja surma, hullumaju ja ülikoole, piltmõistatusi ja kõrbe- haudu, luuleanalüüse ja kodusõda.

„Metsikuid detektiivide” võib lugeda kui kirjandusloolist põneviku, tee- või põlvkonnaromaani, mida on võrreldud nii Cortázariga „Keksumängu” kui ka romaaniga, mida Borges kunagi ei kirjutanud. Siit ei leia maagilist realismi – muinasjutulisust, troopilisi kirgi, perekonnasaa- gasid, koloniaalhõngulist dekadentsi, ekstsentrilisi diktaatoreid ja folkloori –, mida Ladina-Ameerika kirjanduse juures juba ette kohustuslikuks peetakse.

Kui Bolaño maailmas midagi maagilist toimub, siis tuleb see üldjuhul tegelaste tajuolekutest, hallutsinatsioonidest või haigest kujutlusest. Küll aga on siin sellele maailmajaole samuti üdini omast kultuuride sulamit, kosmopoliit- sust, kirjanduse ja tegelikkuse piiride avardamist, eri tasandite ühendamist, loomevabadust, temaatilist kirevust.

Ühe ajastu ja põlvkonna kokkuvõte

„Metsikud detektiivid” on seiklus selle sõna kõige avaramas tähenduses. Kirjutamis- ja lugemisseiklus, initsiatsiooniretk läbi kirjanduse ja elu. Raamat võtab kokku ühe ajastu ja ühe põlvkonna kogemuse, loob pildi Ladina-Ameerika kirjandusest, ühtlasi on see melanhoolia- ja absurdikogemus kõige ehadamal kujul. See on meeletu rännak, otsing, tagaajamine ja põgenemine, millel puudub mõte, mis ei too mingit õnne, sihilejõudmist või äratundmist. Püüd avastada salajased jäljed, mis viiksid luule ja elu mõtte paljastamiseni, tähendab retke tundmatusse, mille geograafiline lõpp-punkt on Sonora kõrb.

„Metsikutes detektiivides” on põlvkondliku lootusetust, on inimlike eksirännakute mõttetuse traagikat ja ilu, mis oma selgeima väljenduse leiab romaani viimases osas, kus peategelased kadunud luuletajanna taga otsides ja ühtlasi kõriõikajate eest põgenedes mööda Sonora kõrbe ringi ekslevad ning pole ehk meelevaldne mõelda, et kõik see meenutab uitamist mööda La Mancha tasandikke üle kolme ja poole sajandi varem.

Bolaño teostest kumab läbi tema põlvkonna – idealistliku põlvkonna, kes veel uskus revolutsioonilistesse utopiasse – luhtumise ja pettumuse mee- leolu pärast kollektiivsete unistuste pu- runemist. Ühiskondlikuks taustaks 1973. aasta Pinocheti riigipöörde Tšiilis (ja diktatuurid Argentiinas, Uruguays ja mujal), ja üliõpilaskoostööse verine mahasurumine 1968. aasta oktoobris, kümme päeva enne olümpiamängude avamist Méxicos.

Kaotus, seikluse ja utopia lõpp

Kui Ladina-Ameerika kirjanduse buum oli lainehari, siis Bolaño käib kaldal ja kogub laevahuku jäänuseid ja tema raamatute lehekülgedel triivivad mere- hädalised, kes on teinud läbi ühe konti- nendi huku. See ei ole mineviku- unistuste nostalgia või vastupanuvõitluse heroiseerimine, vaid näitab 20. sajandi suurte protsesside taustal oleviku suluseisu melanhooliat, mille märksõ- nad on kaotus, seikluse ja utopia lõpp. See ühiskondlik ja poeetiline luhtumi- ne ja lootusetus on ühe tegelase, prantslasest kirjaniku Michel Bulteau suu läbi kokku võetud järgmiselt: „mehhiklane harutas hetketi arusaamatus inglise keeles lahti üht lugu, mil- lest aru saamine minult vaeva nõudis, lugu kadunud luuletajatest ja kadunud

ajakirjadest ja teostest, mille olemas- olust keegi sõnakestki polnud kuulnud, keset maastikku, mis võis olla Califor- nia või Arizona või mõni nende osariiki- dega külgnev Mehhiko piirkond, kju- teldav või tõeline piirkond, aga päike- sest pleekinud ja kusagil minevikuajas, unustatud ajas või mis vähemalt siin, Pariisis, seitsmekümendatel, ei oma- nud enam vähimatki tähtsust. Lugu väljaspool tsivilisatsiooni, ütlesin ma talle. Ja tema ütles jah, jah, nähtavasti jah, jah, jah.”

Kes on siis Belano ja Lima? Poeedid, keda ei mõisteta, narkokaubitsejad, vii- rastuslikud unelejad, eluvõõrad anar- histid, enesekriitika isehakkajad, re- volutsionäärid, amoraalsed antikange- lased, vabad mehed? Või hoopis roman- tilised rändurid, quijotelikud kujud, kurvad ja meeletud rüütliid. See on raamat olematu luulest, mida ei avaldata ega loeta, aga praktiseeritakse iga päev – see on luule kui elustiil.

Kirjandus on eesmärk iseeneses, luuleloomine pole mingi salongitege- vus, vaid ohtlik, riskantne eluviis ja tundmatusse sukeldumine, kirjutami- ne aga julgustikk. Kurva kuju detekti- vid ja elukunstnikud Ulises Lima ja Ar- turo Belano on järjekordne tragikoomi- line kirjanduslik tandem, kes annab kinnitust, et saab elada kirjanduses ja poeetiliselt, luua läbi vahetu kogemu- se, kui mitte elus, siis vähe- malt raamatus.

Metsikud detektiivid

sari „Ajavaim”
Roberto Bolaño
tõlkinud
Klaarika Kaldjärv
712 lk, kõva köide

